

Українська жіноча проза

ЗІНА ЛУЦЕНКО

**СВЯТА
МАРІЙКА**

**ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2016**

ХРИСТЯ У НАМИСТІ

У кожного в житті бувають такі помилки, яких уже ніколи і нічим не можна виправити.

*Стефан Цвейг.
«Марія Стюарт»*

А як же Христя любила маму! Нікого в світі так вона не любила, як її.

Ще була маленькою...

Вранці мама встане, щоб збиратись на роботу, а Христя варить каву.

— Мамусенько, йди-но їсти! — і виставляє на стіл картопельку, що вже й готова, крає хлібець, сипле цукор.

Мама розчісує у ванній довге волосся, малює губи, і Христя тут — обійме, поцілує, радіє мамі.

Разом з мамою ідуть із дому, разом повертаються назад, і навіть сплять в одному ліжку!

Мама у Христі працює в школі — веде гурток малювання, музику і танці. То Христя увесь час із нею. На кожну перерву прийде, пощобечуть.

На танцях Христя краще за всіх танцює, усім за приклад, і хоч вона найменша в групі, зате ж,

мов зайчик скаче, крутить колесо, вальсує, сідає на шпагат.

— Моя ти красунечко, моя принцесо, — часом каже мама, тішачись тим, яка талановита у неї росте дитина.

Та й мама ж гарна! Висока, ставна, кучерява, аж дивно Христі, що вона працює у школі простою вчителькою, могла б зніматися у кіно або хоча б виступати на сцені; дивно.

Дуже красива у Христі мама, всім на заздрість, тільки ж... ніяк вона не може вийти заміж — немає в Христі тата. А як би Христя хотіла, аби її мама була щасливою! Так що ж... То один чоловік до них поселиться, поживе-поживе трохи, та й іде геть; мама плаче. Потім інший... Минає якийсь час, у них на столі у вітальні з'являються пишні букети квітів, мама купує нове плаття, просить Христю заночувати у сусідки. Христя чекає, надіється і радіє за маму, бо та стає веселою. Аж якогось дня застає маму в сльозах.

За одного чоловіка мама майже вийшла заміж, уже й на море з ним їздила. Правда, Христю не брали із собою, відправили у табір, на все літо. Як же Христя там за мамою сумувала, бо ще ніколи і ніде не була без неї! Перші дні то тільки й думки було — що про маму. А настане вечір лягати спати, Христя ставить хрестик, що іще один день минув, уже менше чекати. Це спочатку — і сон не йшов, і плакала в подушку, і листи матінці щодня по три рази на день писала. А далі й звикла, знайшла собі гар-

них подружок. Мама теж: увесь час Христі телефоноує і розповідає, як же гарно воно буде, коли вони усі разом зустрінуться та й заживуть із новим татком, який він добрий і турботливий, який щедрий і веселий.

У кінці серпня Христя повернулася додому, познайомилася з майбутнім маминим чоловіком.

У середу вже мали йти й розписуватись, аж тут знов — одне й те саме: і цей покинув!

Цього разу мама плакала найдужче, ридала і була посуд — той, що подарував їй новий чоловік, а ще говорила й говорила, мов сама до себе, але ж Христя усе те чула. І зрозуміла Христя: найтяжча мамина біда, що не може вона більше мати дітей, одна Христя, й досить.

— Через те ти й сама? — спитала Христя, як мама, уже заспокоївшись, мовчки сиділа біля вікна й курила цигарку за цигаркою — навчилася із новим кавалером.

— Через те й сама. Бачиш, доню, тоді так сталося, як народжувала я тебе, трапилась зі мною біда... Я тобі не можу всього розказати.

— Чому ж, матусю?

— Ти ще мала і все одно не зрозумієш.

— Але я любитиму тебе за всіх дітей на світі! — пообіцяла тоді Христя.

— Моя ти доня золота, — поцілувала Христю мама.

— Мамочко, ріднесенька моя, я все-усе для тебе зроблю, ти тільки попроси.

— Геть усе-все?

- Геть усе!
- Тож не забудь...

Минуло й це, і зажили Христя з мамою, як звичайно. Разом ходили в школу, гуляли увечері міс- том, пекли пиріжки і дивились телевізор. Мама час від часу з кимось зустрічалася, ходила на побачен- ня, інколи приносила додому цукерки, бувало, й плакала, але ніколи вже не заводила вона мову про заміжжя. Христя й звикла, як потрібно було, зали- шалася удома й чекала маму, часом і ночувала са- ма. Але вона уже була доросла і все розуміла: що мама молода і гарна жінка, і що їй потрібна чолові- ча увага.

Аж якось мама повернулася із чергового побачення дуже схвильована, зайшла в квартиру і відразу ж кинулась до дзеркала, стала пильно на себе роздивлятись. Потім вона увімкнула гучно музику і затанцювала; волосся на голові розтріпа- лось, щоки пашіли рум'янцями, очі незвично горі- ли. І коли Христя підійшла до мами, то ледве упізнала в ній ту ж саму жінку, яку вона бачила сьогодні вранці.

— Мамочко, що з тобою? У тебе все гаразд? — стривожено спитала Христя. Вона вже була зрос- том в маму, дарма що тільки-тільки виповнилося тринадцять років, худенька і цибата.

— Ет, доню... — мама зненацька знітилася і по- дурному захихотіла, мов дівчинка-підліток.

— Я тут вечерю зготувала, сиджу, чекаю, а те- бе все немає та й немає.

— Не хочу я їсти, хочу танцювати! — мама раптом вхопила Христю за плечі й міцно притиснула до себе. — Донечко моя, яка ж я щаслива!

У мами почався бурхливий роман, і Христя боялася тільки того, аби і цей чоловік не повівся так, як інші. Вона зі страхом чекала того дня, коли мама скаже, що вона от-от виходить заміж і що з ними хтось буде жити... А потім будуть сльози, утоплені у келихах із коньяком, нарікання на нещасливу долю та повна квартира диму від сигарет.

Але Христя помилилась, цього разу усе було по-іншому. Вже за тиждень мамин новий чоловік переїхав жити до них у квартиру, привіз із собою речі. Наступного ж дня він взявся за капітальний ремонт, потім закупив нові меблі...

Мама розквітала на очах. Тепер вона чи не щодня одягала до школи нову блузку; сукні, чобітки, пальта, білизна, косметика — усе нове й найкраще: вітчим Христі був заможною людиною. І Христя теж мала багато обновок. Хоча й раніше вони з мамою жили не бідно, але відтоді, як із ними оселився дядько Славко, життя стало просто казковим! Мама більше не вела уроків, вона залишила собі тільки години танців і ходила в школу не для заробітку, а більше — для розваги.

І раптом...

— Христю, я маю із тобою серйозно поговорити, — мама була чимось дуже стурбована.

— Слухаю, мамусю. — «Хоч би не сталося того ж, що й раніше», — подумалось.

— Розумієш... Ти вже велика дівчинка, Христю... Я хочу про щось у тебе попросити, про щось дуже-дуже важливе, послухай мене уважно.

— Мамо, я все розумію, і що б не сталося, я все для тебе зроблю.

— Христю, тобі уже майже чотирнадцять років, — мама чомусь погляд відводила убік і міцно-міцно стискала руки, яскраво-червоним манікюром аж різала собі долоні.

— Слухаю. Не хвилюйся, мамо, я тебе дуже люблю, кажи.

— Любиш?

— Люблю, — повторила Христя.

— Ти скоро станеш геть дорослою, і тоді я залишуся сама...

— А дядько Славко?

— Він мене покине, як і всі інші, щойно дізнається, що я не зможу народити йому дитину.

— Тоді... Я тебе ніколи не покину, мамо!

— А я дядькові Славкові пообіцяла, що народжу, — мовби не чула Христі мамо. — Але ти ж знаєш, що я не можу.

— Ти не переймайся, — Христя хотіла обійняти маму, як вона це робила безліч разів, погладити рукою по волоссю, поцілувати, заспокоїти. Але мамо цього разу відсторонилась, вона подивилася на Христю неначе чужа жінка, Христя аж сахнулась.

— Пам'ятаєш, ти колись казала, що все-все для мене зробиш? Та й, власне, це через тебе я не можу більше мати дітей, бо коли тебе родила... — і мамо заплакала.